

BIULETYN
SĄDU NAJWYŻSZEGO
nr 1/2025

z dnia 20 lutego 2025 r.

Spis treści

	Str.
PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ.....	2
UCHWAŁY IZBY CYWILNEJ	6
ORZECZENIA TEZOWANE IZBY CYWILNEJ	9
UCHWAŁY IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH	14
PYTANIE PRAWNE DO IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	15
UCHWAŁA IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	16

PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ

III CZP 1/25

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawiony do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy do rozliczenia byłych konkubentów, w razie wzrostu wartości majątku jednego z nich wynikającej z przekazania środków pieniężnych, w braku innej podstawy, stosuje się przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, a jeżeli tak, to czy rozliczenie bezpodstawnego wzbogacenia winno nastąpić przez zwrot wartości nominalnej przekazanych środków pieniężnych?”

III CZP 2/25

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Gliwicach przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy art. 31 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece ma charakter materialnoprawny, uzupełniający ogólne przepisy o formie czynności prawnych i wprowadzający formę, której zachowanie jest warunkiem wystąpienia pewnych skutków w prawie cywilnym materialnym (forma *ad eventum* w rozumieniu art. 73 § 2 zd. 2 k.c.); a w konsekwencji czy dla wpisu w księdze wieczystej prawa najmu nieruchomości konieczne jest aby osoba, która podpisała umowę była uprawniona do reprezentowania zobowiązanego właściciela nieruchomości – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością także w chwili uznania przed notariuszem własnoręczności swojego podpisu (art. 88 ustawy – Prawo o notariacie)?”

III CZP 3/25

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Poznaniu przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy uprawnienie do złożenia pisemnego oświadczenia o skorzystaniu przez kredytobiorcę z sankcji kredytu darmowego wygasa – zgodnie z art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim – po upływie roku od dnia wykonania umowy przez kredytodawcę, czy też od dnia wykonania umowy przez obie strony, tj. i kredytodawcę, i kredytobiorcę?

2. Czy w świetle przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim dopuszczalne jest zastrzeżenie w umowie kredytu konsumenckiego oprocentowania kapitałowego również w odniesieniu do tej części udzielonego kredytu, która została przeznaczona na zapłatę przez kredytobiorcę prowizji, a więc pozaodsetkowych kosztów kredytu?

3. Czy w sytuacji, gdy rzeczywista roczna stopa oprocentowania oraz całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta zostały błędnie wyliczone i podane w umowie kredytu, czego jedyną przyczyną jest niedopuszczalne objęcie oprocentowaniem kredytowanych pozaodsetkowych kosztów kredytu, takie uchybienie stanowi podstawę do zastosowania sankcji kredytu darmowego na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim?”

III CZP 4/25

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Krakowie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy rozpoznanie sprawy przez sąd I instancji na posiedzeniu niejawnym z naruszeniem art. 148¹ § 3 k.p.c. przesądza o pozbawieniu strony możliwości obrony praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. bez potrzeby dalszego badania czy uchybienie to miało rzeczywisty wpływ na możliwość działania strony oraz badania czy pomimo takiego naruszenia prawa procesowego strona mogła podejmować czynności w celu obrony swoich praw?”

III CZP 5/25

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Warszawie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy w sprawach rozpoznawanych na podstawie ustawy z 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1485) przez sądy pierwszej instancji, orzeczenia, które zapadają poza rozprawą a nie dotyczą istoty sprawy, winny być wydawane przez sąd w składzie jednego sędziego na podstawie art. 47 § 3 k.p.c., który ma zastosowanie do ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym z mocy art. 24 ust. 1 tejże ustawy, zgodnie z którym w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, z wyłączeniem art. 8, 117-124, 194-196, 204, 205, art. 205³ § 2 i 5 oraz art. 425-505¹⁴ czy też w składzie trzech sędziów zawodowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, który należy rozumieć w ten sposób, że rozpoznanie sprawy,

o którym mowa w tym przepisie, dotyczy wszystkich orzeczeń wydawanych przez sąd niezależnie od tego, czy zapadają poza rozprawą i czy dotyczą istoty sprawy?”

UCHWAŁY IZBY CYWILNEJ

III CZP 17/24 – z dnia 15 stycznia 2025 r. w składzie 7 sędziów
na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego

Wysokość sumy gwarancyjnej dla umów obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych określona w przepisach obowiązujących w chwili orzekania nie może stanowić jedyne kryterium waloryzacji na podstawie art. 357¹ k.c.

III CZP 30/24 – z dnia 15 stycznia 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Rejonowego w Chrzanowie

Od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie pobiera się opłaty, o której mowa w art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, jeżeli dochodzenie danej wierzytelności mieści się w zakresie działalności tego Zakładu określonej w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a koszty postępowania egzekucyjnego obciążają dłużnika; opłaty tej nie pobiera się także w każdym wypadku, w którym postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte przed upływem dwóch lat od powstania tytułu egzekucyjnego obejmującego daną wierzytelność.

**III CZP 28/24 – z dnia 22 stycznia 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Krakowie:**

„1. Czy sprawy z zakresu wierzytelności nabytej w wyniku umowy cesji zawartej z konsumentem przez podmiot posiadający siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, która zgłasza swoje roszczenie wobec innego podmiotu posiadającego również siedzibę w innym kraju Unii Europejskiej podlega polskiej jurysdykcji krajowej wynikającej na art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. b *tiret* drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.UE L z dnia 20 grudnia 2012 r.);

2. Czy podmiot posiadający siedzibę w innym kraju członkowskim niż Rzeczpospolita Polska na podstawie cesji wierzytelności dokonanej na podstawie art. 509 k.c. z wierzycielem pierwotnym będącym konsumentem, w rozumieniu art. 22¹ k.c. wstępuje w prawa wierzyciela pierwotnego, dotyczące wyboru sądu właściwego według art. 7 pkt 1 lit. b *tiret* drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.UE L z dnia 20 grudnia 2012 r.)?”

postanowiono odmówić podjęcia uchwały.

III CZP 33/24 – z dnia 24 stycznia 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

Bieg terminu do złożenia wniosku o podjęcie zawieszzonego postępowania, określonego w art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c., rozpoczyna się od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania również w stanie prawnym ukształtowanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

III CZP 29/24 – z dnia 29 stycznia 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Krakowie:

„Czy po zmianie orzeczenia regulującego kontakty z dzieckiem możliwe jest nakazanie zapłaty za niewykonanie przez osobę sprawującą pieczę nad dzieckiem obowiązków wynikających z nieobowiązującego już orzeczenia regulującego kontakty z dzieckiem odnośnie kontaktów jakie miały być zrealizowane w okresie kiedy dane orzeczenie obowiązywało?”

postanowiono odmówić podjęcia uchwały.

ORZECZENIA TEZOWANE IZBY CYWILNEJ

III CSKP 1089/23 – wyrok z dnia 30 kwietnia 2024 r.

Ocena rażącego zaniedbania ze strony użytkownika usług płatniczych winna uwzględnić wszystkie okoliczności. Powyższe wymaga również uwzględnienia przestrzegania przez dostawcę obowiązków wynikających z art. 43 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. – o usługach płatniczych w związku z wydaniem instrumentu płatniczego.

II CSKP 1892/22 – wyrok z dnia 13 czerwca 2024 r.

Na gruncie prawa polskiego, właściwego dla rozstrzygnięcia kwestii, że wnioskodawca jest Polakiem, jest to sprawa dotycząca publicznoprawnego statusu jednostki, rozstrzygnięcie o którym odbywa się w postępowaniu administracyjnym. Sprawa ta nie tylko nie ma charakteru cywilnego w rozumieniu materialnym, wyraża bowiem publicznoprawny związek między jednostką i państwem, ale również jako taka nie jest sprawą cywilną w rozumieniu formalnym, gdyż nie została przekazana do rozstrzygnięcia przez sądy w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

II CSKP 1245/22 – wyrok z dnia 30 lipca 2024 r.

1. Bezpośrednim skutkiem złożenia przez małżonka oświadczenia obejmującego potwierdzenie umowy darowizny nieruchomości, zawartej wcześniej przez drugiego małżonka z obdarowanym jest przejście prawa własności nieruchomości na obdarowanego. Prawnorzeczowy skutek takiego potwierdzenia, który następuje w momencie jego dokonania (przejście prawa własności), przemawia więc za uznaniem tej czynności za czynność rozporządzenia nieruchomością, o której mowa w art. 25 ust. 2 p.p.m.

2. Biorąc pod uwagę skutki zgody współmałżonka dla bytu prawnego umowy zawartej z naruszeniem art. 37 § 1 k.r.o., zwłaszcza w sferze prawnorzeczowej – art. 25 ust. 2 p.p.m. ma zastosowanie także do czynności prawnych potwierdzających, podejmowanych w ramach rozporządzenia nieruchomością, a które łącznie powodują przejście własności nieruchomości na kontrahenta. Ocena skuteczności i ważności takich czynności winna być zatem dokonana według prawa właściwego dla czynności głównej.

II CSKP 1951/22 – wyrok z dnia 6 sierpnia 2024 r.

Środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym są wierzytelnością posiadacza rachunku wobec banku o wypłatę określonej sumy w pieniądzu. Obowiązkiem banku jest zwrot zgromadzonych na rachunku środków na każde żądanie posiadacza rachunku. Odpowiedzialność banku z tego tytułu trwa aż do spełnienia świadczenia. Dokonanie wypłaty pieniędzy na rzecz osoby nieuprawnionej, nie zwalnia banku od obowiązku wykonania zobowiązania względem posiadacza rachunku.

Bank nie może zwolnić się od odpowiedzialności na tej podstawie, że spełnił wymagania co do zachowania należytej staranności (art. 355 k.c.). Posiadacz rachunku zachowuje wówczas prawo żądania zwrotu przechowywanych środków, a ewentualna odpowiedzialność odszkodowawcza banku może tylko uzupełniać obowiązek wypłaty wkładu.

II CSKP 464/23 – postanowienie z dnia 22 sierpnia 2024 r.

W sprawie dotyczącej umowy dla oceny jurysdykcji krajowej na podstawie art. 7 pkt 1 lit b *tiret* drugie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych kluczowe jest precyzyjne ustalenie treści zobowiązania, aby możliwa była jednoznaczna ocena miejsca świadczenia usług.

III CSKP 55/23 – postanowienie z dnia 18 września 2024 r.

Ze względu na istotę i charakter instytucji sprostowania aktu stanu cywilnego, na podstawie prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o zmianę płci, nie jest możliwe na skutek sprostowania – jak tego domagał się wnioskodawca – sporządzenie nowego aktu urodzenia.

Pewnym rozwiązaniem, ale tylko *de lege ferenda*, w odniesieniu do modelu rejestracji w aktach stanu cywilnego zmiany płci, mogłoby być wprowadzenie instytucji zamknięcia aktu stanu cywilnego (dotychczasowego). Wówczas aktualny stan cywilny, w tym płeć danej osoby odzwierciedlałby nowy akt stanu cywilnego. W takim przypadku z uwagi na powstałe skutki w sferze

prywatnoprawnej i publicznoprawnej wydanie zaświadczenia w oparciu o dane z zamkniętego aktu stanu cywilnego, mogłoby nastąpić na wniosek osoby, która wykazałaby interes prawny oraz na wniosek określonych urzędów państwowych, w związku z ich ustawową działalnością i po wykazaniu interesu publicznego. Z kolei wniosek o zmianę płci osoby zainteresowanej byłby rozpoznawany w postępowaniu nieprocesowym, w ramach którego do udziału innych osób ma zastosowanie art. 510 § 1 k.p.c., a nie konstrukcja współuczestnictwa koniecznego.

II CSKP 844/23 – postanowienie z dnia 24 października 2024 r.

1. Rozporządzenie 4/2009 reguluje autonomiczne postępowanie, którego przedmiotem jest uznanie orzeczenia (art. 24 rozporządzenia 4/2009). Do tego postępowania znajdują zastosowanie przepisy Tytułu I Księgi trzeciej Części czwartej Kodeksu postępowania cywilnego, regulujące postępowanie dotyczące uznania orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych (art. 1147-1149¹ k.p.c.).

2. Wykładnia pojęcia „orzeczenie” na tle rozporządzenia 4/2009 musi mieć charakter autonomiczny, nawiązujący do celów tego rozporządzenia.

3. Ocena czy dane orzeczenie państwa członkowskiego jest orzeczeniem zmieniającym w rozumieniu art. 24 rozporządzenia 4/2009 wymaga analizy tego, w ramach jakiego postępowania to orzeczenie zostało wydane i jakie są jego skutki dla obowiązywania orzeczenia zmienianego w porządku prawnym danego państwa.

III CZ 150/24 – postanowienie z dnia 24 października 2024 r.

Kurator dla strony nieznannej z miejsca pobytu (art. 143 i n. k.p.c.), będący adwokatem lub radcą prawnym, ustanowiony przed wydaniem prawomocnego wyroku, jest uprawniony do wniesienia skargi kasacyjnej.

II CSKP 2193/22 – wyrok z dnia 30 października 2024 r.

Powództwo z art. 61 ust. 1 ustawy z 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi powództwo o ukształtowanie prawa, przy rozpoznaniu którego sąd stosuje przepisy art. 63 ust. 1-3 tej ustawy, a o wyborze sposobów regulacji roszczeń majątkowych powoda decyduje sąd, stosownie do wyników postępowania.

**UCHWAŁY IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ
I SPRAW PUBLICZNYCH**

I NZP 5/22 – z dnia 29 stycznia 2025 r. w składzie 7 sędziów
na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego

1. Nie jest dopuszczalne rozpoznawanie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosku o wyłączenie sędziego, który nie został wyznaczony do rozpoznania danej sprawy.

2. Dopuszczalne jest rozpoznawanie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosku o wyłączenie sędziego w przypadku sprawy zainicjowanej wnioskiem o wyłączenie sędziego.

I NZP 10/23 – z dnia 30 stycznia 2025 r. w składzie 1 sędziego
na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Warszawie:

„Czy skarga na naruszenie prawa strony w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki podlega odrzuceniu w składzie trzech sędziów (art. 8 ust. 1 u.p.p.) czy też jednego sędziego (art. 395 § 1 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.p.p.)?”

1. podjęto zawieszone postępowanie;
2. umorzono postępowanie w sprawie.

PYTANIE PRAWNE DO IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

III PZP 1/25

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy przez pojęcie zawarte w art. 295 § 2 Kodeksu pracy «dopóki postępowanie wszczęte w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia nie zostanie zakończone» należy rozumieć moment kończący postępowanie, którym jest dzień, w którym orzeczenie sądowe staje się prawomocne, czy też tym momentem jest dzień wydania orzeczenia przez sąd, który orzekał jako ostatni w sprawie?»

UCHWAŁA IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

**III PZP 2/24 – z dnia 22 stycznia 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej:**

„Czy przez pojęcie zawarte w art. 295 § 2 Kodeksu pracy «dopóki postępowanie wszczęte w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia nie zostanie zakończone» należy rozumieć moment kończący postępowanie, którym jest dzień, w którym orzeczenie sądowe staje się prawomocne, czy też tym momentem jest dzień wydania orzeczenia przez sąd, który orzekał jako ostatni w sprawie?»

na podstawie art. 390 § 1 zdanie drugie k.p.c. przekazano zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego.